

ACTIVITÉS

SUOMALAIS-UGRILAISEN SEURAN VUOSIKERTOMUS TOIMINTAVUODELTA 2021

Päättävä vuosi on Seuran 138. toimivuosi. Vuoden aikana Seura on järjestänyt vuosikokouksen sekä kahdeksan kuukausikokousta. Kulunut vuosi on ollut koronaviruspandemian vuoksi poikkeuksellinen: kuukausikokouksista viisi järjestettiin pelkän etäyhteyden välityksellä ja kolme hybridimallisina. Myös vuosikokous pidettiin pelkän etäyhteyden välityksellä. Toimikausi alkoi 2.12.2020 Zoomin välityksellä järjestetyllä vuosikokouksella, missä esitelmän piti esimies, professori Riho Grünthal otsikolla *Uralilaisten kielten kausatiiviverbit: derivaatiota ja diakroniaa*.

Vuoden 2021 kuukausikokouksissa kuultiin seuraavat esitelmät:

- 15.1. FM Kaisla Kaheinen (HY): *Nganasanin korjausjäsenitys: itsekorjaus ja korjauksen pragmaattiset merkitykset keskustelussa ja kerronnassa*.
- 19.2. Dos. Frog (HY): *Origins of the Finnic tetrameter (or Kalevala-meter) and its implications for Finnic language history*.
- 19.3. FT Minerva Piha (Uppsalan yliopisto): *Arkeologia apuna sanojen semanttisten muutosten ajoittamisessa: esimerkkejä eteläsaamelaisesta menneisyydestä*.
- 16.4. FT Niklas Metsäranta (HY): *Etymologiaraportti – marin ja permiläisten kielten etymologisen tutkimuksen satoa*.
- 21.5. FM Markus Juutinen (OY): *Alustavia huomioita kolttasaamelaisten luottamusmiehen Jaakko Sverloffin (1894–1977) elämästä ja idiolekteista*.
- 17.9. Prof. Márta Csepregi (ELTE): *Черть его знает какъ правильно 'Piru tietää, kuinka se on oikein': Tietoja K. F. Karjalaisen hantilaisista informanteista*.
- 15.10. FT Denys Teptiuk (TÜ): *Perspective shift via sensitive referential devices in report speech constructions of Finno-Ugric languages*.
- 19.11. FM Mariann Bernhardt (TY): *Objektin merkitseminen mordvalaiskielissä*.

Lisäksi 17.9.2021 kuukausikokouksen yhteydessä järjestettiin *K. F. Karjalainen 150* -seminaari, jossa pidettiin seuraavat esitelmät:

- Prof. Ulla-Maija Forsberg (HY): *Kustaa Fredrik Karjalainen 1871–1919*.
- Prof. Lotte Tarkka (HY): *"Hyvät herrat Helsingistä" – K. F. Karjalaisen Vietnan-matka Elias Lönnrotin jalanjäljillä ja I. K. Inhan varjossa*.
- Dr. Stephan Dudeck (European University at St. Petersburg): *Eastern Khanty bear feast revisited near Surgut 100 years after K. F. Karjalainen: Some thoughts about cultural persistence*.

Varsinaisissa kokouksissa oli fyysisesti läsnä yhteensä 55 henkeä ja etäyhteyden välityksellä 421, yhteensä 476 henkeä. Kokousten fyysiset osiot järjestettiin Helsingin yliopiston tiloissa tai Tieteellisten Seurain Valtuuskunnan tarjoamissa väistötiloissa Aalto-yliopiston Töölön toimipisteessä.

Arkistoasiat

Seuran tutkimusarkiston ja toiminta-arkiston aineisto, joka on Kansallisarkistossa, on erillisestä sopimuksesta käytettävissä johtokunnan hyväksymään perusteltuun tutkimustarkoitukseen. Kuluvana vuonna tutustumis- ja käyttölupia on myönnetty Toivo Itkosen, Mihail Kornilovin, Erkki Itkosen ja Heikki Paasosen aineistoihin sekä Seuran pöytäkirjoihin. Yksittäisiä arkistolupia myönnettiin toimikauden aikana yhteensä kuusi.

Seuran valokuva-arkistoa ylläpitää Museovirasto. Toimikauden aikana koko kokoelma julkaistiin digitoituna avoimesta verkossa Museoviraston kuvapalvelussa osoitteessa <<https://www.museovirasto.fi>>.

Talous

Vuoden 2021 kansallisessa ja maailmantaloudessa koronaviruksen suorat ja välilliset vaikutukset valtioiden ja yritysten toimintaan ovat jatkuneet. Rokotusten kehittymisen myötä kuluvan vuoden tuottokehitys on kääntynyt viime vuotta positiivisemmaksi. Kokonaisuutena tarkasteltuna globaalien talouskasvun ennakoitaan hidastuvan myös tulevan vuoden aikana hieman, mutta riskit varsinaisesta taantumasta ovat toistaiseksi vähäiset.

Eryityisesti euroalueella inflaation ja sitä myötä korkojen odotetaan pysyvän alhaisina. Vaikka ensi vuodelle on odotettavissa inflaation lievää kiihtymistä, pitkällä aikavälillä elvyttävä rahapolitiikka jatkuu silti vahvasti valtameren molemmin puolin. Rahapolitiikan keveneminen samanaikaisesti monella eri alueella lisää elvytyksen tehoa.

Korkojen laskettua sijoittamisen vaihtoehdot ovat kaventuneet. Seuran osalta riskiä on jaettu sijoitussuunnitelman mukaisesti pieneltä osin myös muihin pohjoismaisiin osakkeisiin. Seuran sijoitukset painottuvat edelleen sellaisiin tasaista osinkoa maksaviin kotimaisten yhtiöiden osakkeisiin, joiden pitemmän aikavälin arvostuksiin ja osingonmaksukykyyn voidaan edelleen uskoa.

Seuran taloudellinen tilanne on toimintavuoden aikana pysynyt hyvänä. Julkaisujen myyntituottoja on saatu lokakuun loppuun mennessä 3 812 euroa. Valtion avustukset julkaisutoimintaan, 23 000 euroa, tukevat seuran julkaisutoimintaa. Lisäksi seura on saanut Kordelinin säätiöltä kaksivuotisen avustuksen Manuscripta Castreniana -hankkeeseen, josta vuoden 2021 osuus on ollut 150 000 euroa.

Varsinaisen toiminnan tuotot, elokuun lopussa 77 336 euroa, toteutuivat jonkin verran talousarviota alhaisempina. Varsinaisen toiminnan kulut elokuun lopussa olivat 166 301 euroa ja varsinaisen toiminnan alijäämäksi muodostui 88 965 euroa. Sijoitustoiminnan tuotot, joilla varsinaisen toiminnan alijäämää katettiin, olivat lokakuun lopussa 291 218 euroa. Ne toteutuivat jonkin verran arvioitua suurempina.

Koska Seuran tilikausi on kalenterivuosi 1.1.–31.12., ei toimintakertomukseen saada kuluvan kalenterivuoden lopullisia talouslukuja. Ne löytyvät vuoden 2021

tilinpäätöksestä, joka valmistuu alkuvuodesta 2022. Tilinpäätös käsitellään vuosittain keväällä maaliskuun varsinaisessa kokouksessa. Tilinpäätös julkaistaan myös Seuran Aikakauskirjassa SUSA:ssa.

Väitöskirjapalkinnot ja apurahat

Seuran hallussa olevista rahastoista sekä yleisistä varoista on myönnetty kuluvan vuoden aikana apurahoja ja palkintoja yhteensä 46 000 euroa.

SUS:n ja Kotikielen Seuran yhteisen lautakunnan August Ahlqvistin, Yrjö Wichmannin, Kai Donnerin ja Artturi Kanniston rahastosta jaettiin viisi väitöskirjapalkintoa seuraavasti:

- Niklas Metsärännälle (HY) 2 500 euroa väitöskirjasta *Periytyminen ja lainautuminen: Marin ja permiläisten kielten sanastontutkimusta*,
- Hilikka Paldaniukselle (JyU) 2 500 euroa väitöskirjasta *Kuka aloitti kylmän sodan? Lukion historian aineistopohjaisen esseen tekstilaji tiedonalan tekstitaitojen näkökulmasta*,
- Minerva Pihalle (TY) 2 000 euroa väitöskirjasta *Eteläsaamelaiset rautakautisessa Pohjolassa: Kielitieteellis-ärkeologinen näkökulma*,
- Karita Suomalaiselle (TY) 2 500 euroa väitöskirjasta *Kuka sinä on? Tutkimus yksikön 2. persoonan käytöstä ja käytön variaatiosta suomenkielisissä arkikeskusteluissa* sekä
- Chingduang Yurayongille (HY) 2 500 euroa väitöskirjasta *Postposed demonstratives in Finnic and North Russian dialects*.

Minette ja Otto Donnerin, Mikko Korhosen, Julius Markin ja lahjoittajien rahaston vuoden 2020 tuotosta jaettavan nuorten tutkijain ja tutkijoiksi aikovien 20 000 euron suuruisen apurahan sai FM Kaisla Kaheinen (HY) väitöskirjatyöhön. Albert Hämäläisen rahaston tuotosta jaettiin Sisä-Venäjällä asuvien suomensukuisten kansojen tutkimukseen 14 000 euron apuraha FM Maria Fedinalle (HY) väitöskirjatyöhön.

Julkaisutoiminta

Edellisen vuosikokouksen jälkeen ovat ilmestyneet seuraavat julkaisut:

Vuoden 2020 julkaisuihin ilmestyi:

- *Finnisch-Ugrische Forschungen* 65. Toim. Jussi Ylikoski, Arja Hamari ja Lotta Jalava. 220 sivua, 36 euroa.
- Arto Moisio, Oleg Sergejev, Nadežda Krasnova ja Jorma Luutonen: *Marin kirjakielten termistön kehitys 1920- ja 1930-luvulla. Elollista luontoa tutkivat tieteet*. Suomalais-Ugrilaisen Seuran Toimituksia 276. 445 sivua, 40 euroa.

Vuoden 2021 julkaisuihin ilmestyivät:

- *Manuscripta Castreniana Linguistica Personalia I: Epistulae 1*. Toim. Timo Salminen ja Juha Janhunen. 851 sivua, 50 euroa.
- *Manuscripta Castreniana Linguistica Personalia I: Epistulae 2*. Toim. Timo Salminen ja Juha Janhunen. 149 sivua, 50 euroa.

- *Finnisch-Ugrische Forschungen* 66. Toim. Jussi Ylikoski, Arja Hamari ja Lotta Jalava. 264 sivua, 36 euroa.
- *Suomalais-Ugrilaisen Seuran Aikakauskirja* 98. Toim. Ulriikka Puura. 491 sivua, 38 euroa.

Manuscripta Castreniana -hanke

Manuscripta Castreniana on Seuran hallinnoima hanke, jonka puitteissa tuotetaan tieteellisiä, Castrénin työtä ja perintöä nykytutkimuksen valossa arvioivia editioita. Hankkeen julkaisuille on oma julkaisusarja ja internetsivut: editioita julkaistaan sekä paperisina niteinä että digitaalisina editioina. Hankkeen ohjausryhmään kuuluvat 2. varaesimies, prof. Ulla-Maija Forsberg, prof. Juha Janhunen, dos. Ildikó Lehtinen, dos. Timo Salminen ja dos. Karina Lukin. Ohjausryhmä on kokoontunut vuonna 2021 säännöllisesti.

Toimikauden aikana hanke on edistynyt suuresti Kordelinin säätiön myöntämän 150 000 euron apurahan ansiosta: vuoden 2021 avustus oli järjestyksessä toinen kaksivuotinen tukihanke. Toimikauden aikana hankkeessa on toimitettu julkaistavaksi Castrénin kirjeitä, nenetsin ja saamen kielen aineistoja sekä marin ja komin kieliopit: mainitut käsikirjoitukset on julkaistu tai julkaistaan vuoden 2021 tai 2022 julkaisuina. Lisäksi toimikauden aikana on toimitettu nenetsin ja kamassin käsikirjoituksia, jotka saadaan julkaisukuntoon myöhemmin.

Manuscripta Castreniana -sarjan ulkoasusta vastaa Seuran julkaisutoimittaja Anna Kurvinen. Toimikauden 2021 aikana dos. Timo Salminen, FT Olesya Khanina, dos. Taarna Valtonen ja FT Jack Rueter ovat tehneet toimitustyötä työsuhteisina tutkijoina Kordelinin säätiön tuella. FM Elli Virmasalo on tehnyt avustavia tehtäviä ensin tuntityöläisenä ja sitten kokopäiväisenä tutkimusavustajana Kordelinin säätiön tuella. Prof. Sirkka Saarinen, FM Paula Kokkonen ja prof. Gerson Klumpp ovat osallistuneet hankkeeseen virkatyönä.

Sähköiset julkaisut

Seura pyrkii aktiivisesti edistämään Open Access -julkaisua ja kehittämään käytäntöjään sen mukaisesti. Myös rinnakkaisjulkaisulupia on myönnetty toimikauden aikana.

Seura on jo vuodesta 2017 käyttänyt Tieteellisten Seurain Valtuuskunnan ylläpitämää sähköistä journal.fi-alustaa: FUF:n, SUSA:n ja UH:n tilit on otettu aktiiviseen käyttöön toimitustyössä ja julkaisussa. Sarjajulkaisujen artikkelit vastaanotetaan palvelun kautta, toimitetaan palvelussa ja julkaistaan palvelun kautta verkossa joko suoraan tai embargon jälkeen.

Toimikauden 2021 aikana otettiin käyttöön myös Tieteellisten Seurain Valtuuskunnan hallinnoima Edition.fi-portaali, joka on suunnattu

monografiajulkaisujen verkkojulkaisuun. Suomalais-Ugrilainen Seura pääsi ensimmäisenä tiedejulkaisijana julkaisemaan portaalissa.

Vanhojen julkaisujen digitoimiseksi noudatetaan digitointisuunnitelmaa. Toimikauden aikana on digitoitu FUF-sarjan vanhoja numeroita. Suomen tiedekustantajien liitolta saatiin toimikauden aikana 13 972 euroa avustusta SUSAsarjan vanhojen julkaisujen digitointiin.

Kirjavarainhoitajan kertomus

Tieteellisten Seurain Valtuuskunnan (TSV) julkaisukeskuksen hoidossa olevaan julkaisuvarastoon on ajalla 1.11.2020–31.10.2021 saatu uusia Seuran julkaisuja 2 nimikettä, 453 nidettä.

Vaihtosuhteita Suomalais-Ugrilaisella Seuralla on ollut kyseisenä aikana 256. Tieteellisen kirjallisuuden vaihtokeskus on vuoden aikana lähettänyt vaihtokumppaneille 119 nidettä ja vastikkeettomia kappaleita 46 nidettä näyte- ja vapaakappaleiksi sekä arvostelijoille.

Tiedekirja on myynyt ajalla 1.10.2020–30.09.2021 Seuran julkaisuja 245 nidettä.

Helsingissä 1. joulukuuta 2021

Niko Partanen
Kirjavarainhoitaja
Suomalais-Ugrilainen Seura

Seuran muu näkyvyys

Seura tiedottaa toiminnastaan sähköpostilistalla, verkkosivuilla ja Facebookissa. Facebook-sivulle päivitetään tiedot seuran kokouksista, seminaareista ja muista tapahtumista sekä tiedot uusista julkaisuista ja tilaisuuksista, joissa julkaisuja on myytävänä. Facebook-sivun uutisvirta on synkronoitu myös Seuran verkkosivuille. Tarvittaessa Seuran tilaisuuksista ilmoitetaan myös esim. Helsingin yliopiston tapahtumakalenterissa.

Jäsenistö

Seuran uusiksi varsinaisiksi jäseniksi on toimikauden aikana hyväksytty seuraavat henkilöt: Damir Gaynutdinov (Kazan), Niina Manner (Vantaa), Reijo Sihvonon (Espoo), Håkan Rydving (Nesttun), Pentti Sunila (Vantaa), Juha-Pekka Mannisenmäki (Espoo), Juha Kieksi (Loimaa), Lasse Palmu (Turku), Eija Liisa Sokka-Meaney (Joensuu), Szymon Pawlas (Piastów), Toivo Qiu (Helsinki).

Vuosikokouksessa 2.12.2020 päätettiin kutsua Seuran uudeksi ulkojäseneksi tohtori Csaba Mézáros Budapestista.

Seura on myös saanut suruviestin koskien kahta vakinaista jäsentään: Matti Räsänen Helsingistä (14.12.2020) ja Michael Larsen Kööpenhaminasta (3.3.2021).

Edustusasiat

SUS:n ja Kotikielen Seuran yhteiseen lautakuntaan, joka päättää August Ahlqvistin, Kai Donnerin, Artturi Kanniston ja Yrjö Wichmannin rahastojen tuotosta jaettavista väitöskirjapalkinnoista, nimettiin Seuran edustajiksi 1. varaesimies Sirkka Saarinen ja 2. varaesimies Ulla-Maija Forsberg. Esimies Riho Grünthal kuului lautakuntaan asemansa perusteella. Tieteellisten Seurain Valtuuskunnan syyskokouksessa seuraa edusti 2. varaesimies Ulla-Maija Forsberg sekä Suomen tiedekustantajien liiton vuosikokouksessa sihteeri Susanna Virtanen. Rahanvartija Meri Valtiala on osallistunut Seuran edustajana Kone Oyj:n, Wärtsilä Oyj:n ja Cargotec Oyj:n yhtiökokouksiin.

Henkilöstö

Seuran toimimiehinä ovat päättyvänä kautena olleet seuraavat: esimiehenä prof. Riho Grünthal, varaesimiehenä prof. Sirkka Saarinen, 2. varaesimiehenä prof. Ulla-Maija Forsberg, sihteerinä FT Susanna Virtanen, rahanvartijana FM, merkon. Meri Valtiala, kirjavarainhoitajana FM Niko Partanen ja johtokunnan lisäjäsentä prof. Kaisa Häkkinen, dos. Karina Lukin ja prof. Jussi Ylikoski, yliasiamiehenä FM Katriina Ketola.

Seuran kustannustoimittajana toimii FM Anna Kurvinen. Tuntityöläisenä (verkko)toimitustehtävissä on tällä kaudella toiminut yliasiamies FM Katriina Ketola sekä korkeakouluharjoittelijana HuK Alma Tuokko. Lisäksi FM Elli Virmasalo on suorittanut tutkimusavustajan tehtäviä. Dos. Timo Salminen, FT Olesya Khanina, dos. Taarna Valtonen ja FT Jack Rueter ovat toimineet tutkimustehtävissä. Lisäksi Seuran palveluksessa on toiminut freelance-periaatteella kielentarkastajia ja kielenkääntäjiä. Tilintarkastajana on toiminut KHT Johanna Hildén (KHT-yhtiö Nexia Oy) varamiehenään joku muu KHT-yhtiö Nexia Oy:sta, toiminnantarkastajana toiminnanjohtaja Marja Lappalainen (M. A. Castrénin seura) sekä varatoiminnantarkastajana dos. Terhi Ainiala (HY).

Helsingissä 2. joulukuuta 2021

Susanna Virtanen, sihteeri

Suomalais-Ugrilaisen Seuran tilinpäätös vuodelta 2021

Tuloslaskelma 1.1.–31.12.2021

Varsinainen toiminta

Tuotot

Julkaisujen myynti	5 716,52
Tekijänoikeuskorvaukset	163,97
Valtion erillisavustus	23 000,00
Muut erillisavustukset	84 710,32
Muut tuotot	<u>2 012,05</u>
Tuotot yhteensä	115 602,86

Kulut

Henkilöstökulut	
Palkat ja palkkiot	148 725,05
Eläkekulut	24 553,93
Muut lakisääteiset henkilöstökulut	<u>3 826,87</u>
Henkilöstökulut yhteensä	177 105,85
Myönnetyt apurahat ja palkinnot	46 000,00
Painatuskulut	20 323,60
Muut kulut	<u>33 735,00</u>
Kulut yhteensä	<u>100 058,60</u>
Varsinaisen toiminnan tuotto-/kulujaämä	-161 561,59

Varainhankinta

Tuotot

Jäsenmaksut	440,00
-------------	--------

Varainhankinta yhteensä 440,00

Kulujaämä -161 121,59

Sijoitus- ja rahoitustoiminta

Tuotot, Seura

Osinkotuotot	200 065,06
Korkotuotot	16,62
Muut tuotot	<u>14 769,71</u>
Tuotot yhteensä	214 851,39

Kulut, Seura

Korkokulut ja muut rahoituskulut	2 830,29
Arvonlennukset	125 427,56
Kulut yhteensä	<u>122 597,27</u>

Sijoitus- ja rahoitustoiminta yhteensä 337 448,66

Tuotto/ kulujaämä 176 327,07

Siirrot rahastoista, siirrot rahastoihin 118 241,79

Tilikauden ylijäämä 58 085,28

Tase 31.12.2021

Vastaavaa

Pysyvät vastaavat	
Sijoitukset	
Osakkeet ja osuudet	1 421 134,93
Rahamarkkinat	<u>40 263,97</u>
Yhteensä	1 461 263,90
Sidottujen rahastojen varat	
Osakkeet ja osuudet	1 084 314,13
Rahamarkkinat	<u>34 429,80</u>
Yhteensä	1 118 743,93
Vaihtuvat vastaavat	
Vaihto-omaisuus	16,82
Siirtosaamiset	<u>11 734,64</u>
Yhteensä	11 751,46
Rahat ja pankkisaamiset	<u>20 783,92</u>
Vastaavaa	2 625 178,21

Vastattavaa

Oma pääoma	
Pohjarahasto	20 023,96
Ed. tilikausien yli-/alijäämät	1 320 012,14
Rahastot	<u>35 348,94</u>
Sidotut rahastot	1 106 941,60
Tilikauden yli-/alijäämä	<u>58 085,28</u>
Oma pääoma yhteensä	2 540 411,92
Lyhytaikainen vieras pääoma	
Ostovelat	6 828,89
Muut velat	6 132,21
Siirtovelat	<u>71 805,19</u>
Vieras pääoma yhteensä	<u>84 766,29</u>
Vastattavaa	2 625 178,21

Tilinpäätöksen liitetiedot

Kirjanpitoasiakirjat

Päiväkirja	ATK-tulosteina
Pääkirja	ATK-tulosteina
Palkkakirjanpito	paperitositteina
Tasekirja	erikseen sidottuna
Tase-erittelyt	erikseen sidottuna

Tositelajit ja säilyttämistapa

Kirjanpidot ja tositteet paperisina

Helsingissä 16.3.2022

Riho Grünthal
Kaisa Häkkinen
Niko Partanen

Sirkka Saarinen
Karina Lukin
Meri Valtiala

Ulla-Maija Forsberg
Jussi Ylikoski
Susanna Virtanen

Tilinpäätösmerkintä

Tilinpäätös on laadittu hyvän kirjanpitotavan mukaisesti. Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsinki 17.3.2022

Johanna Hilden, KHT